

Cơn Sốt Đầu Xuân

Đang lúi húi đào những gốc dâu dại rậm rạp quanh cội tùng già cuối vườn, chợt một vệt đỏ vút ngang tầm mắt. Tôi nhìn theo. Nó vòng trở lại. Mầu đỏ tươi nổi bật trên lá lục. Chim hồng y cardinal – *Cardinalis cardinalis* – một giống thấy rất nhiều từ vùng Đông Bắc sang Trung Tây xuống Đông Nam Hoa kỳ. Gọi là hồng y, áo đỏ, vì giống này thường có bộ lông màu đỏ rực hoặc nâu đỏ, cũng có loại mầu xanh biếc cánh chả nhưng ít khi gặp. Như những sinh vật khác - ngoại trừ con người - giống đực khi nào cũng mầu sắc rực rỡ, vóc dáng đẹp để không những oai vệ mà còn gồ ghề huê dạng. Giống cái thì mầu sắc tối thẫm xấu xí hơn, vóc dáng không có gì đáng được gọi là phái đẹp. Chú hồng y trong vườn tôi toàn thân mầu đỏ tươi, đầu đội mũ nhọn đỏ rực, cánh đỏ nâu, ngực có vệt vàng non giống chiếc yếm nhỏ, mỏ ngắn và thô, mầu vàng cam, nổi bật trên đám lông đen chạy ngang từ hai mắt xuống trước cổ hệt cái mặt nạ. Tôi nhìn theo. Nó nghiêng cánh liệng một vòng thật tròn, rồi vụt đâm sầm vào tấm kính cửa lớn từ hiên sau nhìn ra vườn. Bộp ! Tấm kính lớn khẽ rung. Năng sáng loang loáng. Tàng lá in trên kính chao đảo. Chùng choáng váng sau mấy cú nhào lộn, nó bay trở lại lùm cây, đáp trên ngọn tùng, nghiêng đầu hiểng mắt nhìn lại. Nó rũ cánh, xù chòm lông đỏ trên chóp đầu, ngửa cổ tuôn một dòng nhạc lạnh lót. Nghiêng ghé một lát, con chim nhỏ lại nhún mình bay vút lên. Lại đảo cánh liệng một vòng ngoạn mục quanh bãi cỏ, rồi đâm sầm vào tấm kính. Suốt buổi sáng, chú áo đỏ say mê trò bay lượn đâm nhào. Không chỉ vài lần, mà cả chục. Mệt. Nghỉ. Cho đến khi thực sự xây xẩm mặt mày choáng váng đầu óc mới chịu bỏ cuộc. Nhưng sáng hôm sau khi mặt trời vừa ló dạng, nó trở lại bày trò cũ. Và cứ thế, cuộc chơi diễn đi diễn lại suốt cả bảy ngày liền. Hôm đầu tiên xem trò, tôi ngỡ mình đang dự cuộc biểu diễn máy bay và có chiếc bị nạn đâm đầu vào núi hay bổ nhào xuống biển. Tôi nghĩ rằng tấm kính trong suốt làm chàng áo đỏ ngỡ là khoảng không trống trải nên cứ tự nhiên theo đà bay qua, và đột ngột bị chặn. Nhưng thấy trò nhào lộn cứ tiếp diễn, tôi lại cho rằng nó muốn trở lại tìm tổ cũ năm ngoái xây trong góc chái bên trong hiên sau. Chồng tôi mới sửa lại hiên sau thành một phòng nhỏ có chỗ đặt vài chậu hoa và kê một bàn để tôi vừa làm việc vừa hưởng nắng sớm mà không bị mưa gió. Chàng còn mở rộng lối ra vào bằng hai tấm cửa kính lớn đẩy qua lại. Không chùng chú chim nhỏ kia tìm sửa sang chốn cũ để mời chị mái cùng về xây tổ ấm. Sau vài ngày quan sát, tôi nhận ra rằng chú áo đỏ đang say sưa đánh nhau với chính mình, hay đúng hơn, với cái bóng đỏ phản chiếu qua tấm kính. A, bộ óc nhỏ nhỏ dẫu trong chiếc sọ con con bên ngoài phủ lớp lông óng ả đỏ mượt có chòm lông nhọn như chiếc mũ kia, lại nhìn thấy được một kẻ thù – hay tình địch – trong tấm kính. Mỗi buổi sáng, chú hăng hái chiến đấu với ảo ảnh. Chiến đấu chí mạng thực sự : đấu mỏ canh cách, và đầu chan chát, đập cánh bồm bộp, tổng chân giương vuốt cào cấu soàn soạt. Thịnh thoảng chú lại cao giọng thốt tiếng kêu ngắn sắc nhọn đầy hăm dọa, cứ tưởng tiếng thét ki-ai của võ sĩ nhu đạo. Tấm kính mở một khoảng lớn, vừa bụi vừa lông tơ đỏ. May không có vết máu nào. Vốn ưa tìm hiểu, tôi gọi Văn phòng Audubon địa phương. Một giọng nữ trẻ vui vẻ đầu giây cho biết là cứ vào đầu Xuân, lượng kích thích tố nam testosterone trong cơ thể mọi sinh vật giống đực đều tăng cao, tạo hiện tượng gọi chung là spring fever, cơn sốt đầu Xuân. - A, vậy là đầu Xuân, chim cũng như người, hầu hết đều ... rạo rục ? Đúng ! Lượng kích thích tố tăng cao vào Xuân làm mọi sinh vật giống đực hung hăng hiếu động. Giống áo đỏ *Cardinalis cardinalis* thì lao đầu vào kính. Cửa sổ cửa lớn, kể cả những ụ kính gắn trên mái nhà để lấy năng lượng mặt trời, và luôn cả kính chiếu hậu xe hơi. Hình ảnh chính nó rọi trên kính bị tưởng là tình địch hay kẻ xâm phạm lãnh thổ. Vậy là có đánh nhau. Đánh sa đà chí chể cho tới khi lượng kích thích tố trong người vơi xuống. Tôi thích thú cười, và giọng nữ Audubon cũng biểu đồng tình reo vui : - Đôi khi mấy chị mái, mái mẹ ghê tở, cũng lây hiếu động. Mấy chị cũng bay lượn vi va vi vút, cũng biểu diễn trò nhào lộn nhưng không dại dột đâm đầu đánh nhau với ảo ảnh. Mấy chị rạo rục lây và chỉ muốn cổ võ mấy chàng thôi. Tôi thở phào. Giọng Audubon cho biết thêm là kích thích tố nam thường làm cho giống đực hăng say biểu lộ hung tính, trở nên hiếu chiến hiếu động, và có những sinh hoạt khác thường. Một chuỗi cười dòn ngân dài đầu giây : - Những hung hăng hiếu động đó càng tăng khi bị kích động. Chú áo đỏ bị kích động vì nghĩ tìm được kẻ xâm lấn lãnh thổ, và cần bảo vệ chủ quyền, che chở chị ghê. Con người cũng vậy. Lại thêm nổi máu người hùng, muốn phô trương nam tính, ganh đua khoe trí lực, muốn nổi bật